

نگاه فرهنگی

فردیت، گمشده ایرانیان

امیر حسین جلالی
روایت‌شک

و جزئی از آن هستیم، یک ناسازگاری اتفاق افتاده است. این نوعی نگاه به تقدناپذیری است که تقدار ترسناک می‌سازد. نکته بعدی خودمان، حقیقت و قدرت را تعریف می‌کنیم، دچار احساس استرس یا دچار تجربه آرامش می‌شویم. به عنوان نمونه زمانی که من فکر کنم در جامعه، منابع قدرتی وجود دارد، زمانی می‌توانم احساس آرامش کنم که میرا از هر عیب و نقیصی باشم. زمانی که احساس خدش‌های در این موارد کنم، ناآرامی سراغ من می‌آید. ولی زمانی که تعریفم این باشد که آدم‌ها می‌توانند عیب داشته باشند و میرا از عیب نیستند، وجودم به لرزه نمی‌افتد که چه اتفاق بدی در حال روی دادن است بلکه آن را روندی عادی در مناسبت‌های انسانی می‌دانم. در نتیجه آرامشم به هم نمی‌خورد. تقدناپذیری و واکنش به نقد در حقیقت پاسخی است که از ترس و احساس ناامنی نشأت می‌گیرد. این تقدناپذیری زمانی که ما دارای جایگاهی باشیم، بیشتر نمود پیدا می‌کند. در چنین موردی پارامترهای مختلفی دخیل است. یکی از آنها این است که ما به شکل فرهنگی به نوعی از خودشیفتگی دچار هستیم و زمانی که در سمت و جایگاهی قرار می‌گیریم، احساس می‌کنیم همه چیز را می‌دانیم و بقیه باید در خدمت ما باشند و باید مرتب ما را تأیید

«نقد» و «تقدپذیری» از جمله ویژگی‌هایی است که بین ایرانیان، کمتر دیده می‌شود. شاید فقدان این ویژگی به این دلیل باشد که، برداشتی دیگرگون از این موضوع نزد ما ایرانیان وجود دارد. تقدپذیری آن‌طور که از شواهد پیداست، به این دلیل با مقاومت در جامعه ما مواجه است که آن را نافی خود می‌بینیم. تقدپذیر بودن به این معنا نیست که آدمی به‌طور کامل، صحبت‌ها و نظر فرد یا افرادی را قبول کند، که ما را زیر سوال می‌برد یا بخشی از کار، فکر یا فرآیندی که در آن به سر می‌بریم را، مورد سوال قرار می‌دهند. این تصور که در حال حاضر نزد برخی وجود دارد و تقدپذیر بودن را، قبول تمام دیدگاه‌های طرف مقابل (به‌عنوان منتقد) می‌داند، به واقعیت ماجرا نزدیک نیست.

از نگاه این قلم، تقدپذیری به روندی اشاره دارد که طی آن، تحمل گوش فرا دادن به دیگری را به ما می‌آموزد و این نکته را به ما یاد می‌دهد که بپذیریم می‌توان در اندیشه با دیگران، متفاوت بود. مضاف بر این، این نکته را نیز نشان می‌دهد که دیگری گاهی اوقات می‌تواند آنچه بهتری برای ما باشد و بخش‌هایی از حقیقت را که ما نمی‌بینیم،

بییند. تقدپذیری به معنای تعطیلی تفکر نیست. بلکه به این معناست که من گوش می‌دهم، تعمق می‌کنم و بخش‌های درست نظرات دیگران را می‌پذیرم و جایی را که تصور کنم نادرست است را نمی‌پذیرم. یکی از ویژگی‌هایی که در ایرانیان وجود دارد و در مقابل تقدپذیری قرار می‌گیرد این است که فردیت در ما خیلی رشد نکرده است، البته فردیت به این معنا نیست که من هستم بلکه به این معناست که من یک شخص هستم و تو هم یک شخص. یعنی من هم خودم را به رسمیت بشناسم هم طرف مقابلم را؛ دو نفر با نگرش‌ها و دیدگاه‌ها و تفکرات و نوع متفاوت نگاه به زندگی. زمانی که فردیت شکل نگیرد من بین خود و دیگری مرزی قابل نیستم و زمانی که حرفی می‌زنم، متوجه نمی‌شوم که او دیدگاه خود را می‌گوید، بلکه او را با خود یکی می‌گیرم و احساس می‌کنم که به من حمله شده است. انسان به‌عنوان یک موجود و ارگانیسم، نیاز به یکپارچگی دارد و نیازمند این است که احساس تعادل درونی کند، ولی زمانی که کسی قسمتی از این تعادل را از دست می‌دهد، در حالی که او فردی جدا از من است و می‌تواند دیدگاه‌های متفاوتی داشته باشد و مسائل را طور دیگری ببیند. در واقع فعلی، چون فردیت در جامعه ما شکل نگرفته، زمانی که انتقاد می‌شود انگار در درون یک سیستم متعادل و یکپارچه که همه ما در آن به سر می‌بریم

گزارش را تهیه و تلاش می‌کنیم در سازمان و دیگر دستگاه‌های مرتبط توانمندسازی‌هایی را انجام دهیم تا آنها بتوانند به تدریج به سمتی حرکت کنند که در عین حفظ کاهش انتشار آلودگی‌هایی را ارائه دهند تا ارزش افزوده‌های مطلوب را هم به دنبال داشته باشند یا در مباحث آسیب‌پذیری و سازگاری بتوانند مسیرهای را دنبال کنند که کشور در اثر تأثیرات اجتناب‌ناپذیر تغییرات اقلیم خدمات کمتری ببیند. خوب است یادی از مرحوم دکتر تقی ابتکار، اولین کسی که این طرح را پایه‌ریزی کرد، داشته باشیم و دکتر سلطانیه که بخشی از گزارش اول، تمام گزارش دوم و یک سال اول گزارش سوم را رهبری می‌کرد، الان هم بیش از یک سال است افتخار دارم با همکارانم دفتر طرح ملی تغییرات آب و هوایی مشغول هستیم. ماهیت پروژه از ابتدا اجرایی نبوده و مطالعاتی بوده و سعی بر توانمندسازی و ایجاد آگاهی در کشور در زمینه انتشار و آسیب‌های تغییر اقلیم بوده است. در واقع تلاش برای سیاست‌های سازگاری در آب، کشاورزی و صنعت عملاً در دستگاه‌های اجرایی است. اما به دلیل مشکلات تحریم و کمبود تکنولوژی این مسائل اولویت دستگاه‌ها نبوده است. تقریباً یک سالی است که با توجه به ششست پاریس که پیش‌رو داریم و این که ما احتمال می‌دهیم کاندیدای کاهش متعهدانه (به قول خودمان مجبورانه) تولید گازهای گلخانه‌ای باشیم، دستگاه‌ها به تکاپو افتاده‌اند و سعی می‌کنند برنامه‌هایی در جهت سازگاری بیشتر و کاهش انتشار بیشتر انجام دهند. در این میان اقتصاد کم‌کربن برنامه‌ای است که دولت چندماهه است در دستور کار قرار داده، که امیدواریم در کمیسیون‌های فرعی هیأت دولت به تصویب برسد تا دستگاه‌ها متعهد شوند ظرف ۵ سال میزان کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای داشته باشند. به‌طور کلی برنامه‌های دفتر برنامه‌ها در بخش کلان کاهش انتشار و سازگاری و کاهش اثرات تغییر اقلیم (آب و کشاورزی، تنوع زیستی و منابع طبیعی و بهداشت) دنبال می‌شود که امیدواریم تا پایان خرداد یا نهایتاً تیرماه استراژی کلان ملی در این حوزه را ارائه دهیم. تا امروز تقریباً ۸ نشست بین دستگاهی برگزار شده است که برای هر کدام مطالعات تخصصی در این حوزه صورت گرفته و امیدواریم در بخش‌های کلانی که اشاره کردم بتوانیم به اجماع برسیم و سند استراژی ملی در این زمینه را به‌عنوان یک سند بالادستی در اینده در اختیار داشته باشیم. افاق برنامه‌ای این طرح، برنامه ۵ ساله خواهد بود.

با این توضیحات، برنامه‌های مفصلی در دست اجرا دارید؛ ولی در جامعه آن‌طور که باید و شاید خبری از این طرح‌ها شنیده نشده، آیا چراغ خاموش حرکت می‌کنید؟

چندان هم چراغ خاموش حرکت نکرده‌ایم. موضوعات فنی است و حساب و کتابش چندان عامه‌پسند نیست. دفتر در جوامع علمی همیشه مطرح بوده در حالی که علاقه نداشتیم قبل از این که به الگوی عملی برسیم برنامه‌های تبلیغاتی راه بیندازیم؛ به‌هر حال امیدواریم وقتی سند ملی تدوین شود، نشست‌هایی را برگزار کنیم تا بخش‌هایی که نیاز به توجه و مراعات عمومی دارد، برای مردم هم عنوان شود. البته ما چندان هم بالادین کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ناآشنا نیستیم ولی کاری که انجام می‌دهیم تحت ادبیات تغییر اقلیم است و در تمام مباحث سعی شده بحث‌های پیشین هم منسجم شود و الگوهای جدید و چارچوب‌های دیگر هم به آن افزوده شود تا یکپارچه و قابل استفاده باشد. اگر کسی در فضای مجازی بخواهد دنبال تغییر اقلیم بگردد، سایتی که دفتر برای فعالیت‌ها تعریف‌وطراحی کرده، بسیار جامع است و خلاصه گزارش‌های پیشین در آن کاملاً آمده و تمام کارهایی که تا امروز انجام شده به‌طور مشروح عنوان شده است و در واقع سعی کرده‌ایم مسیر ارتباطی خوبی را با کاربران علاقه‌مند داشته باشیم.

گپ روز

گفت و گو با «محسن ناصری» مدیر «طرح ملی تغییرات آب و هوا»

ایرانیان هفتمین مسؤل گرم‌تر شدن زمین

احتمال دارد ایران از سوی کنوانسیون تغییرات آب و هوا در اجلاس ۲۰۱۵ تحریم شود

ندارد. با این حال کشورهای توسعه یافته بر اساس این کنوانسیون متعهد شده بودند که میزان انتشارشان را تا سال ۲۰۱۵، تقریباً به ۸۰ درصد انتشار ۱۹۹۰ برسانند. الان هم برنامه‌های بسیار مفصلی از سوی کشورهای اتحادیه اروپا ارائه شده که نوید دهنده کاهش قابل ملاحظه گازهای گلخانه‌ای است به‌طوری که تا سال ۲۰۲۰ به حدود ۴۰ درصد ۱۹۹۰ برسانند که این هدف اتفاق نمی‌افتد به جز با استفاده از تکنولوژی و ارزش افزوده بیشتر با استفاده از منابع انرژی کمتر. همان‌طور که گفتیم کشور ما هم تا الان متعهد نبوده است ولی با توجه به این که سهم عمده‌ای از انتشار گازهای گلخانه‌ای دارد و رتبه ششم تا هفتم را در سطح جهان کسب کرده، ممکن است در نشست پاریس ما به نحوی متعهد به کاهش انتشار شناخته شویم که در آن صورت اگر این توانمندی در سطح ملی ایجاد نشده باشد که کاهش انتشار را فراهم کنیم، ممکن است با

ندارد. با این حال کشورهای توسعه یافته بر اساس این کنوانسیون متعهد شده بودند که میزان انتشارشان را تا سال ۲۰۱۵، تقریباً به ۸۰ درصد انتشار ۱۹۹۰ برسانند. الان هم برنامه‌های بسیار مفصلی از سوی کشورهای اتحادیه اروپا ارائه شده که نوید دهنده کاهش قابل ملاحظه گازهای گلخانه‌ای است به‌طوری که تا سال ۲۰۲۰ به حدود ۴۰ درصد ۱۹۹۰ برسانند که این هدف اتفاق نمی‌افتد به جز با استفاده از تکنولوژی و ارزش افزوده بیشتر با استفاده از منابع انرژی کمتر. همان‌طور که گفتیم کشور ما هم تا الان متعهد نبوده است ولی با توجه به این که سهم عمده‌ای از انتشار گازهای گلخانه‌ای دارد و رتبه ششم تا هفتم را در سطح جهان کسب کرده، ممکن است در نشست پاریس ما به نحوی متعهد به کاهش انتشار شناخته شویم که در آن صورت اگر این توانمندی در سطح ملی ایجاد نشده باشد که کاهش انتشار را فراهم کنیم، ممکن است با

ادامه از صفحه ۹ | تمام اینها بشتر را به این نتیجه رساند که بیاید طی دو مرحله ۱۹۹۷ و ۱۹۹۸ کنوانسیون تغییر آب و هوا و بعد از آن هم پروتکل کیوتو را در سازمان ملل به تصویب برساند و بعد از آن همکاری‌ها برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، مدیریت جهانی برای سازگاری و کاستن آسیب‌پذیری در کشورهایی که عضو پروتکل هستند، شکل بگیرد. از نظر بین‌المللی سال ۲۰۱۵ سالی است که به نوعی توافق‌نامه‌های بین‌المللی در حال پوست انداختن است و در پایان سال خانواده ملل متحد، اعضای کنوانسیون تغییر آب و هوا و پروتکل کیوتو گردهم می‌آیند تا یک توافق جدید به تصویب برسانند (توافق‌نامه بار حقوقی خاصی ندارد و بر اساس رأی کشورهای متعهد به کاهش انتشار شناخته شویم که در تعهد جامعه بین‌الملل برای تعریف فرآیند جدیدی جهت توجه جدی به تغییرات آب و هوایی خواهد بود. دلیل این فرآیند هم این است که با پتانسیل وجود و کره زمین برای جذب کربن جهت نگهداشتن تغییر دمای کره زمین تا ۲ درجه به‌طور متوسط، چیزی حدود ۲ هزار و ۹۰۰ گیگاتن ظرفیت کربن وجود دارد، تا آن دو سوم از این ظرفیت مصرف شده است، یعنی ۱ هزار گیگاتن از این ظرفیت مصرف شده و کمتر از هزار گیگاتن از این ظرفیت باقی مانده است. کشورها باید خودشان را طوری تنظیم کنند که تا ۲۰۵۰ بتوانند برنامه‌های توسعه‌ای راه‌شکلی تعریف کنند که کل انتشار از این ظرفیت هزار گیگاتن فراتر نرود. و گر نه دمای متوسط زمین به بیش از ۲ درجه خواهد رسید و افزایش دما در برخی نواحی به نزدیک ۴-۵ درجه می‌رسد که اصولاً زیست و حیات را در بعضی مناطق غیرممکن می‌کند یا هزینه‌های زندگی در این مناطق را در سطحی قرار می‌دهد که پرداخت آن برای کشورها توجیه‌پذیر نباشد.

افزایش دما و تغییر در رژیم بارش عملاً باعث می‌شود که برخی از مناطق زمین قابل سکونت نباشند و برخی از ایستگاه‌های کهن از حیات ساقط شوند

انقلاب صنعتی در اروپا منجر به این شد که استفاده از منابع انرژی، به‌ویژه منابع فسیلی و منبایی که ریشه‌های طبیعی دارند، با سرعت سرسام‌آوری مورد استفاده قرار گیرد و افزایش یابد.

عمده‌ترین گازهایی که تا امروز شناخته شده‌اند به عنوان گازهای دی‌اکسید کربن و متان است. گازهای دیگری مثل نیتروژن و هالو کربن‌ها، ناکسا و ساکسا گازهایی هستند که با حجم بسیار اندکی در کنار دوگازی که عنوان کردم، به عنوان گازهای گلخانه‌ای مورد توجه قرار گرفته‌اند. مهم‌ترین اتفاقی که می‌افتد این است که گویی این گازها به تدریج یک سپر گرمایی را دور کره زمین شکل می‌دهند که از تبادل گرمایی جلوگیری می‌کند و عملاً فرآیند ایزوله کردن تبادل گرمایی برپا می‌آورد.

افزایش دما و تغییر در رژیم بارش عملاً باعث می‌شود که برخی از مناطق زمین قابل سکونت نباشند و برخی از ایستگاه‌های کهن از حیات ساقط شوند

محدودیت‌هایی در جامعه بین‌الملل روبه‌رو شویم که طبعاً می‌تواند در شرایطی از وضع موجود هسته‌ای هم حادث شود. چرا که عمدتاً تحریم‌های ما توسط کشورهای خاصی دنبال می‌شوند این در حالی است که در کنوانسیون، پروتکل یا موافقت‌نامه جایگزینش کشورهای وسیعی عضو هستند که اگر ما دچار سختگیری در این حوزه شویم، طرف‌هایی که ایران را تحت فشار قرار خواهند داد کشورهای بسیاری از جامعه بین‌الملل عضو هستند و بنابراین حلقه اثر گذاری آن

از نظر بین‌المللی سال ۲۰۱۵ سالی است که به نوعی توافق‌ها و میثاق‌های بین‌المللی در حال پوست انداختن است و در پایان سال خانواده ملل متحد، اعضای کنوانسیون تغییر آب و هوا و پروتکل کیوتو گرد هم می‌آیند تا یک توافق جدید به تصویب برسانند (توافق‌نامه بار حقوقی خاصی ندارد و بر اساس رأی کشورها باید به اجماع برسد تا بار الزام آور خود را داشته باشد).

کشور ما از جمله کشورهایی است که به‌طور عمده تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای است و در حال حاضر رتبه هفتم را در سطح بین‌الملل دارد. ایران به دلیل این که تا امروز جزو کشورهای توسعه یافته نبوده است، هیچ تعهدی در سطح بین‌الملل برعهده ندارد. با این حال کشورهای توسعه یافته بر اساس این کنوانسیون متعهد شده بودند که میزان انتشارشان را تا سال ۲۰۱۵، تقریباً به ۸۰ درصد انتشار ۱۹۹۰ برسانند.

مادر حال آماده کردن سومین گزارش خود برای ارائه به جامعه بین‌الملل هستیم. تمام کشورهایی که به کنوانسیون تغییرات آب و هوایی متعهد هستند، به‌ویژه کشورهای توسعه یافته محسوب نمی‌شوند، کمک‌هایی را از کنوانسیون می‌گیرند تا بتوانند وضع اثرپذیری خود را در حوزه تغییر آب و هوا به جامعه بین‌الملل گزارش دهند.

کشور ما از جمله کشورهایی است که به‌طور عمده تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای است و در حال حاضر رتبه هفتم را در سطح بین‌الملل دارد. ایران به دلیل این که تا امروز جزو کشورهای توسعه یافته نبوده است، هیچ تعهدی در سطح بین‌الملل برعهده نشده است، هیچ تعهدی در سطح بین‌الملل برعهده

کشور ما از جمله کشورهایی است که به‌طور عمده تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای است و در حال حاضر رتبه هفتم را در سطح بین‌الملل دارد. ایران به دلیل این که تا امروز جزو کشورهای توسعه یافته نبوده است، هیچ تعهدی در سطح بین‌الملل برعهده

کشور ما از جمله کشورهایی است که به‌طور عمده تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای است و در حال حاضر رتبه هفتم را در سطح بین‌الملل دارد. ایران به دلیل این که تا امروز جزو کشورهای توسعه یافته نبوده است، هیچ تعهدی در سطح بین‌الملل برعهده